

ното отклонение по фонда на работната заплата се намира като увеличението или намалението на фактическия брой на работниците в сравнение с необходимия брой работници с оглед на коригирания фонд работна заплата, се умножи на плановата средна работна заплата.

Частта от отклонението по фонда на работната заплата вследствие изменението на средната заплата на работник се намира като се умножи отклонението на фактическата средна заплата на работник от тяхната планова средна заплата по фактическия брой работници.

В себестойността на единица изделие относителното тегло на работната заплата на основните производствени работници зависи от производителността на труда и средната работна заплата на същите работници. Например по план работната заплата на работниците за произвеждането на едно изделие възлиза на 250 лв., а производителността на труда при неговото изработване се е увеличила с 10 на сто спрямо плана. Като резултат от нарастването на производителността на труда работната заплата в себестойността на единица изделие е намаляла с 22.70 лв.

$$\left(250 - \frac{250 \times 100}{110} \right)$$

Влиянието пък от изменението на средната работна заплата върху размера на работната заплата по съответната статия в себестойността на единица изделие може да се получи като от плановата часова работна заплата се извади фактическата часова работна заплата за предвидените в плана часове за изработване на изделието (например 254.50 лв.), или $250 - 254.50 = + 4.50$ лв.

Общо влиянието на отклонението от плана за производителността на труда и за средната работна заплата върху равнището на работната заплата в себестойността възлиза на 18.20 лв. намаление ($-22.70 + 4.50$).

Особено задълбочен и подробен анализ трябва да се направи при отклоненията от плановата работна заплата в посока на преразходи. Тези отклонения могат да се разпределят на две групи.

Към първата група се отнасят такива отклонения, които довеждат до преразход по работната заплата и са стопански оправдани. Към тях спадат: доплащанията за извършване на допълнителни операции във връзка с използването на отпадъци вместо пълноценни суровини; премията по прогресивната сделна система и други подобни целесъобразни преразходи по работната заплата. Създаваните от тези отклонения преразходи по статията „Основна и допълнителна заплата“ се компенсират и оправдават напълно от общото снижение на себестойността на единица изделие, постигнато за сметка на реализираните икономии по другите статии на калкулацията.

Отклоненията от втората група са стопански неоправданите преразходи по работната заплата, които възникват вследствие неправилната подготовка на производството (неточност и грешки в технологическите карти, в нормирането и др. подобни); недостатъците в снабдяването на работните места с материали, инструменти, енергия, чертежи и неправилната организация и нарушенията на технологическия процес. Най-голямо внимание трябва да се отдели за изучаване на причините за възникване на отклоненията от тази група, и да се разработят мероприятия за тяхното предотвратяване в бъдеще.

Важен момент при анализа на разходите за работна заплата, чрез който се разкриват слабостите и недостатъците в организацията на за-